

MEDICÍNSKE PRAVO

Katka - vypracká :)

- ✓ 1. ✓ **Prameny zdravotnického práva**
 - ✓ 2. ✓ **Typy právní odpovědnosti lékaře, pojem „Lege artis“**
 - ✓ 3. ✓ **Občansko-právní odpovědnost ve zdravotnictví** ✓ → *prokazuje nevinu = presumpce viny*
 - ✓ 4. ✓ **Pracovně-právní odpovědnost ve zdravotnictví** ✓
 - ✓ 5. ✓ **Správní odpovědnost ve zdravotnictví**
 - ✓ 6. ✓ **Disciplinární odpovědnost ve zdravotnictví, Česká lékařská komora** } *prokazuje vinu = presumpce nevinu*
 - ✓ 7. ✓ **Trestní odpovědnost ve zdravotnictví** ✓
 - ✓ 8. ✓ **Postup lékaře při úmrtí a pohřebnictví** ✓
 - ✓ 9. ✓ **Rozdíly občansko-právního a trestně-právního řízení** ✓
 - ✓ 10. ✓ **Problematika znaleckého dokazování v medicíně** ✓
 - ✓ 11. ✓ **Informovaný souhlas, dříve vyslovené přání** ✓
 - ✓ 12. ✓ **Vedení zdravotnické dokumentace** ✓
 - ✓ 13. ✓ **Forenzní dokazování a poskytování informací ve zdravotnictví** ✓
 - ✓ 14. ✓ **Nakládání s odejmutými částmi těla a tělem zemřelého** ✓
- *Forenzní dokazování = znalecké*

Bílost
největší

① Prameny zdravotníckeho práva

- Český právní systém čerpa' zo záväzných právnych predpisov → medzinárodných
→ vnútroštátnych
- niektoré pramene práva sú nadradené iným a právny systém tak má svoju hierarchiu
! Žiadny predpis nesmie byť v rozpore s predpisom jemu nadradeným

Medzinárodné pramene

- Úmluva o ľudských právach a biomedicíne

- Obecné ustanovenia
- zmluvne strany budú chrániť dôstojnosť a svedivosť všetkých ľudských bytostí, každému bez diskriminácie zaručí úctu k jeho bytosti a osobné práva a základné slobody pri aplikácii biológie a medicíny
 - záujmy a blaho ľudskej bytosti sú nadradené záujmom spoločnosti alebo vedy
 - zaisťovanie rovnakej dostupnosti ZdP patričnej kvality
 - všetky zákroky poskytovať súladu s profesnými povinnosťami a štandardmi

- Zákon o Úmluve o právach dieťaťa

- dieťaťom sa rozumie každá ľudská bytosť mladšia ako 18 rokov
- každé dieťa má právo na život
- každé dieťa je registrované ihneď po narodení a má právo na meno, štátnu príslušnosť, a pokiaľ je to možné, má právo poznať svojich rodičov a právo na ich péču
- dieťa má právo na
 - slobodu prejavu
 - slobodu myslenia, svedomia a náboženskú
 - vzdelanie
 - odpočinok a voľný čas

- Zákon o Úmluve o ochrane ľudských práv a slobôd

PRAVO NA:

- život → nikto nesmie byť úmyselne zbavený života okrem výkonu súdom uloženého trestu po uznaní viny za spáchanie trestného činu
- slobodu a osobnú bezpečnosť
- spravodlivý súdny proces
- rešpektovanie rodinného a súkromného života
- slobodu myslenia, svedomia, náboženskú
- uzatvorenie manželstva
- sloboda prejavu
- sloboda zhromažďovania a združovania sa
- ...

Hierarchia vnútroštátnych právnych predpisov

→ ústavné zákony a Listina základných práv a slobôd (zakotvená v ústave)

Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach.

Základné práva a slobody sú neodnateľné, nesudziteľné, nepremieľateľné a nezrušiteľné.

Základné ľudské práva a slobody

- právo na život - ľudský život je hodný ochrany už pred narodením
 - nikoho nemožno zbaviť života
 - trest smrti sa nepripúšťa
- nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená
- osobná sloboda je zaručená
 - nikoho nemožno podrobiť núteným prácam alebo službám
- právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena
- právo vlastníť majetok
- ...

→ **zakony** - napr. Občiansky zákoník, Zákon o zdrav. službách

↳ upravuje práva a povinnosti osôb vyvíjajúci vo svojom súhrne súkromné právo

(Toto som uviedla len ako príklad, môžeš rozprávať aj o Z. 372/2014 o ZS :) → ale v tom sa môžu viac pýtať :)

Občiansky zákoník z.č. 89/2012 Sb.

- upravuje osobný stav osôb
- **súkromné práva a povinnosti osobní a majetkové povahy**

(2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,
- b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
- c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,
- d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
- e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
- f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

Omezení svéprávnosti

- omezit svéprávnost člověka může i soud
- v rozsahu, v kterom člověk s duševnou poruchou nie je schopný právně jednat a vymedzi sa rozsah, v akom spôsobilosť človeka samostatne právně jednat obmedzil
- omezení svéprávnosti zverí 3. osobe → opatrovník
- vsúvislosti s určitou záležitosťou na dobu → núti
→ určenú - najdlhšie 3 roky → najdlhšie až na 5 let
a po dobe uplynutí omezení zanika

Přehled změn v novém občanském zákoníku od 1. 1. 2014

(zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů)

1. V ČR je možné **svéprávnost pouze omezit**, nikoli ji zcela odejmout.
2. Soud **přímo v rozhodnutí o omezení svéprávnosti** jmenuje člověku **opatrovníka**.
3. Soud musí **posuzovaného zhlédnout**.
4. Jsou **podrobněji vymezeny povinnosti opatrovníka**.
5. Opatrovanec může žádat soud o **ustavení opatrovnícké rady**.
6. Omezení je **na dobu určitou**.
7. Jsou **nová podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat** (např. **předběžné prohlášení, nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti**), která mají sloužit lidem v případě snížení schopnosti rozhodovat se a právně jednat.

- **nařízení vlády** - Nařízení vlády o místní a časové dostupnosti zdrav. služeb
- **vyhlášky správních úřadů** = ministerstev - napr. Vyhledška o zdravotníckej dokumentácii
- **obecně závazné předpisy krajů a obcí**
- **vnitřní předpisy pracoviště** - sú zdvážne pouze v pracovno-správnom vzťahu

možné rozpory - **zákon speciálny** (ten, ktorý popisuje konkrétny prípad presnejšie) je nadradený zákonu obecnému

- **novší zákon** je nadradený staršiemu

2. Typy právni odpovědnosti lékaře, Lege artis

Právni odpovědnost

- povinnosti FO a PO nést následky spojené s porušením právních povinností
- k porušení může dojít jedním z způsobů:
 - komisivním - choval sa, ako nemal
 - omisiivním - nechoval sa, ako mal

- o veřejné právo: jeden subjekt má pravomoc autoritativně rozhodovat o druhém
 - ústavní právo – odpovědnost ústavních činitelů
 - správní právo – odpovědnost za správní delikty (přestupky i disciplinární delikty)
 - trestní právo – odpovědnost za trestné činy
- o soukromé právo: na obou stranách vztahu stojí subjekty v rovném postavení
 - obchodní právo – odpovědnost za škodu v obchodně-právních vztazích
 - občanské právo – odpovědnost za škodu na věci, újmu na zdraví, neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti
 - pracovní právo – odpovědnost za škodu v rámci pracovněprávních vztazích
 - rodinné právo – rodičovská zodpovědnost

- Lékaři se setkávají s odpovědností

- občansko-právní - Z.č. 89/2012 Sb. - Nový občanský zákoník
 - odpovědnost za:
 - škodu na věci
 - újmu na zdraví
 - neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti

- pracovně-právní - Z.č. 262/2006 Sb. - Zákoník práce

Odpovědnost zaměstnance (lékaře) vůči zaměstnavateli

1. Porušením pracovních povinností → nedodržanie pokynov vedúceho zamestnanca, postup non-lege artis
2. Neuspokojivé pracovné výsledky
3. Za škodu, ktorú zamestnávateľovi spôsobil → i škoda, ktorú spôsobil na pacientovi → za čo zodpovedá zamestnávateľ

- správně-právní
- trestně-právní
- disciplinární

Ú
S
T
O
P
R
O

Predpoklady vzniku právnej odpovednosti

- odpovednosť môže nastať iba vtedy, ak sú splnené predpoklady

1. Subjekt - FO alebo PO → porušila právnu normu → pričetná osoba 15+

2. Objekt - hodnota alebo záujem, kt. sú chránené právnou normou → zdravie, život, dôstojnosť

3. Subjektívna stránka - vzťah subjektu k protiprávnemu jednaniu a jeho následkom
- zahŕňa MOTIV + ZAVINENIE

Ako veľmi si osoba bola vedomá svojho protiprávného jednania, nakoľko chcela spôsobiť škodlivý následok

1. Úmysel - priamy - vie a aj tak konať
- nepriamy - vie o jestým zrozumená

2. Nedbalosť - vedomá - vie ale spoľeha že nespôsobí
- nevedomá - nevie ale vedieť by mohla

4. Objektívna stránka - spôsob, ktorým došlo k spáchaniu činu
- zahŕňa - protiprávne jednanie - aktívne, omisívne
- škodlivý následok = porušenie alebo ohrozenie zákonom chránených hodnôt
- príčinná súvislosť - medzi protiprávnym jednaním a škodlivým následkom

Druhy protiprávnej odpovednosti

1. Subjektívni - musia byť prítomné všetky 4 predpoklady
- musí byť preukázané zavinenie
- presumpcie nevinu → Trestne-právni odpovednosť = odpovednosť za protiprávne jednanie

2. Objektívni - stačí prítomnosť 3 predpokladov - objekt, subjekt, objektívna stránka
- nemusí byť preukázané zavinenie
- presumpcie viny → Občiansko-právni odpovednosť = odpovednosť za protiprávny stav

Okolnosti vylučujúce protiprávnosť

1. Krajní nouze → činnosť trestní, ktorým niekto odvráti nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému trestným zákonom

2. Nutná obrana → odvrátenie nebezpečenstva, ktoré vzniká útokom človeka na chránené záujmy a to konaním namiereným proti útočníkovi

3. Svolení poškodeného → poškodený dáva k činu svolení, stáva sa tento čin dobrovoľným a jeho protiprávnosť zaniká

4. Riziko vo výskume → zavedenie novej techniky, skúšanie nových účinkov

Lege artis

- postup, ktorý zdravotník zvolil musí byť **odborne - medicínsky uznávaný**
- musí byť **vsúlade s aktuálnym stavom vedy v danej oblasti**
- spôsob liečby, diagnostiky, prevencie, ktoré sú **vsúlade s najnovším poznáním lekárskej vedy**
 - v rozsahu úloh lekára podľa pracovného zaradenia
 - podľa objektívnych možností a konkrétnych podmienok
- Od postupu sa môže lekár odchýliť iba ak ho pacient o to požiada a zároveň sa nejedná o postup non lege artis

Typické príklady postupu non lege artis sú nasledovné:

1. **neposkytnutie prvej pomoci,**
2. **nedostatočné zabezpečenie ďalšej odbornej zdravotnej starostlivosti,**
3. **nedostatok odborných znalostí,**
4. **hrubý diagnostický omyl,**
5. **chyba pri zákroku,**
6. **nesprávne podanie liekov,**
7. **nedostatočný dozor,**
8. **absolútne chýbajúce resp. neúplné poučenie pacienta pred udelením informovaného súhlasu alebo negatívneho reverzu.**[11]

3. Občiansko - právni zodpovednosť v zdravotníctvi

Občianske právo

- zodpovednosť za
 - škodu na veci
 - újmu na zdraví
 - neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti
 - patrí do práva súkromného
- Každá osoba má → **právni zodpovednosť** - je spôsobilá mať práva a povinnosti, nemôže byť nijak omezeno
- **súpravnosť** - spôsobilosť človeka právne konať

Občiansko - právni zodpovednosť

- základným právnym predpisom je Občiansky zákonník - 89/2012 Sb. - nový

Tento zákoník

- upravuje osobný stav osôb
- **súkromné práva a povinnosti osobní a majetkovej povahy** sa riadi občianskym zákonom v tom rozsahu, v akom ich neupravujú iné právne predpisy

(2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,
- b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
- c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újme druhých,
- d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
- e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
- f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

Omezení svépravnosti

- omezení svépravnosti člověka může iba soud
- v rozsahu, v ktorom človek s duševnou poruchou nie je schopný právne konať a vymedzi sa rozsah, v akom spôsobilosť človeka samostatne právne konať obmedzil
- omezení svépravnosti zverí 3. osobe → opatrovník
- súvislosti s určitou záležitosťou na dobu
 - určenú - najdlhšie 3 roky → najdlhšie až na 5 let
 - a po dobe uplynutí omezení zaniká

Náhrada majetkovej a nemajetkovej újmy

- zodpovednosť za škodu spôsobenú
 - porušením právnej povinnosti - non lege artis
 - prístrojmi a inými materiálmi - ihlami, chirurg. nástrojmi, liekmi
- zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti - porušením mlčanlivosti
- zodpovednosť za škodu spôsobenú vadou veci, špatnou radou, nespádovou alebo neúplnou informáciou
- zodpovednosť za ztrátu majetku zvereného do péče - veci pacienta pri prijíme

! Platí presumpce viny

- na obžalovaného sa nahliada ako na vinného, kým nie je právomocne rozhodnuto o jeho nevine → **prokazuje sa nevina**
- nie je nutné dokazovať zavinení → **ide o objektívnu zodpovednosť**

Škodca, ktorý vlastným zavinením porušil povinnosť stanovenú zákonom a zasiahne tak do absolútneho práva poškodeného → nahradí poškodenému to, čo tým spôsobil.

- škoda sa nahradzuje **uvedením dopredošlého stavu** → ak to nie je možné alebo žiada to poškodený, **hradí sa škoda vpeniazoch = REPARAČNÁ ÚLOHA** → platí pre majetkovú újmú
- nemajetková újma sa odčini primeraným zadosťučinením → ak sa nendjde dostatočne účinne odčinenie spôsobenej újmy, musí byť poskytnuté vpeniazoch
- hradí sa → **skutočná škoda**
→ **ušíly zisk** = to, čo poškodenému ušlo

Pre nemajetkovú újmu platí poskytnutie primeranej **SATISFAKCE**

Náhrada pri ublížení na zdraví a pri usmrtení

- pri ublížení na zdraví odčini škodca újmu poškodeného → **penežitou náhradou** - vyvažujúca plne **vytrpenú bolesť** a ďalšie nemajetkové újmy
- ak vznikne poškodením zdravia **prekážka lepšej budúcnosti poškodeného** → škodca mu nahradí i **stíženú spoločenského uplatnenia**
- pri usmrtení alebo zvlášť závažnom ublížení na zdraví → odčini škodca **duševní útrapy manželov, rodičov, detí alebo inej osoby blízkej** → **penežitou náhradou** vyvažujúca plne jejich utrpenie

Náklady spojené s péčou

- škodca hradí **náklady spojené s péčou o zdravie poškodeného**, **péči o jeho osobu alebo domácnosť**

Náklady pohřbu

- škodca hradí primerané **náklady spojené s pohřbom** v rozsahu, v akom nebyly uhrazeny verejnou dňvkou

Náhrada nemajetkovej újmy

- ak škodca spôsobil újmu **protiprávnym činom** → ak porušil **z nebalosti prírodnú povinnosť**
→ ak spôsobil újmu **úmyselne**, **z touhy ničťi**, ublížiť alebo z inej pohnutky **zvlášť závažne**
- **nahradí škodu každému, kto újmu dôvodne pociťuje** ako osobne nešťastie, ktoré nelze jinak odčiniť

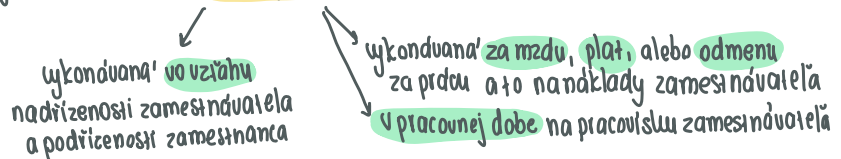
4. Pracovne - právni zodpovednosť v zdravotníctve

PRACOVNÉ PRAVO - zodpovednosť za škodu v rámci pracovne-právnych vzťahov
- patrí do práva súkromného - na oboch stranách vzťahu stoja súkromnoprávni subjekty v rovnakom postavení

PRACOVNE - PRÁVNÍ ZODPOVEDNOSŤ

- Základným právnym predpisom je zákoník práce - z.č. 262/2006 Sb.

Tento zákon - upravuje pracovné vzťahy vznikajúce pri výkone **závislej práce** medzi zamestnancom a zamestnávateľom

- upravuje i niektoré práva a povinnosti zamestnávateľa a zamestnancov pri **dodržiavaní režimu DPN** podľa zákona o nemocenskom poistení a niektoré sankcie za jeho porušenie

- pracovný pomer sa zakladá pracovnou smlouvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom

- pracovná zmluva musí obsahovať → **druh práce**, kt. má zamestnanec vykonávať
→ **miesto** výkonu práce
→ **deň nástupu** do práce

- pracovný pomer **vzniká dňom**, ktorý bol zjednaný v pracovnej zmluve ako deň nástupu do práce alebo **deň**, kt. bol zamestnanec **menovaný na miesto vedúceho zamestnanca**

- od vzniku pracovného pomeru je **zamestnávateľ** povinný → prideliť zamestnancovi prácu
→ platiť mu za vykonanú prácu mzdu alebo plat
→ vytvárať podmienky pre plnenie jeho pracovných úkolov

zamestnanec je povinný → konať prácu podľa pracovnej zmluvy
→ dodržiavať povinnosti, ktoré mu vyplývajú z pracovného pomeru

- doba - pracovný pomer **na dobu určitú** - nesmie presiahnuť 3r.

- môže byť opakovaná najviac 2x

- ak nie je písomne zjednaná doba trvanie, pracovný pomer trvá **po dobu neurčitú**

Pracovný pomer môže byť rozvázaný iba

① **Dohodou** - pracovný pomer končí zjednaným dňom

② **Výpoveďou** → zo strany zamestnanca - z akéhokoľvek dôvodu alebo bez udania dôvodu
→ zo strany zamestnávateľa - podľa stanovenej doby § 52

③ **Okamžitým zrušením** - napr. ak je zamestnanec právomorne odsúdený prečinným trestným činom
- zo strany zamestnanca - ak mu zamestnávateľ nevypláti mzdu alebo plat

④ **Zrušením vskúšobnej doby**

- pracovný pomer na dobu určitú končí uplynutím zjednanej doby

- pracovný pomer zaniká → smrťou zamestnanca

Odpovednosť zamestnanca (lekára) voči zamestnávateľovi

1. Porušením pracovnej kázně → nedodržanie pokynov vedúceho zamestnanca, postup non-lege artis
2. Neuspokojivé pracovné výsledky
3. Za škodu, ktorú zamestnávateľovi spôsobil → i škoda, ktorú spôsobil na pacientovi → za čo zodpovedá zamestnávateľ

Lekár - má povinnosť svoju prácu vykonávať svedomite a na náležitej odbornej úrovni

Zamestnávateľ - má povinnosť vytvárať priaznivé podmienky pre zvyšovanie odbornej úrovne svojich zamestnancov

Dôsledkom porušení povinností môže byť:

- ukončenie pracovného pomeru → výpoveďou
- odpovednosť za škodu pri plnení pracovných úkolov

Pr. Ak lekár spôsobil újmu pacientovi a ZZ zodpovedá za odškodnenie tohoto P, môže zamestnávateľ po lekárovi požadovať náhradu škody až do výšky 4 priemerných plátov, pri preukázaní úmyslu i celou časťou

5. Správni odpovědnost ve zdravotnictví

SPRÁVNÍ PRAVO = odpovědnost za správní delikty včetně přestupku a disciplinárních deliktů

- patří do práva veřejného - jeden z subjektů má právo autoritativně rozhodovat o subjektu druhém
- regulace společenských vztahů, které vznikají ve sféře při výkonu veřejné správy

SPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

Základním správním předpisem pro správní právo je **Správní řád** Z.č. 500/2004 Sb.

- Tento zákon upravuje postup **orgánů moci výkonnej**, **orgánů územních samosprávných celků** a **iných orgánů PO a FO**, ak vykonávajú pôsobnosť v oblasti verejnej správy.

Verejná správa = správa území, štátu, kraje, obce

Orgány verejnej správy → štátne - MZČR (centrálny výkon štátnej správy), KHS
→ subjekty samosprávy - kraje - verejná správa na územnej úrovni
- komory - ČLK (profesní samospráva)

- ide o odpovědnost za protiprávní jednání → je přezkoušované a vyhodnocované správním orgánem

- Obecně - za porušení právní povinnosti (za splnění podmínek stanovených zákonem) následuje trestání:

1. **Soudní** - za trestný čin spáchaný FO

2. **Správní** - za správní delikt spáchaný FO nebo PO

Správní trestání = rozhodování správních orgánů o vine a trestu za porušení práva

- principy: zákonnost, subsidiarita, rovnost před zákonem, presumpce nevinny
- roztržena právní úprava o správních deliktech

SPRÁVNÍ DELIKT

= protiprávní jednání, které je dány zákonem a správní orgán za něj ukládá trest

- aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikované jako delikt, musí být naplněna i **materiální stránka deliktu** a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti ve vztahu k porušené povinnosti

Další znaky:

- **Jednání** - projev lidské vůle (poškození veřejně prospěšného zařízení, nenahlášení dítěte na matričním úřadě)
- **Protiprávnost** - jednání v rozporu s právem (okolnosti vylučující protiprávnost - krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, dovolené riziko, použití zbraně)
- **Trestnost** - právo a povinnost státu uložit sankce
- **Odpovědná osoba** - osoba, deliktne způsobila, 15+

- Členenie deliktov

1. Priestupok

- spoločensky škodlivý protiprávny čin
- vykazuje znaky stanovené zákonom a nejde-li o trestný čin → protiprávnosť jednanie, zodpovedná osoba, trestnosť jednania, zavinení

- Pr. → nepodrobení se povinnému vyšetreniu alebo liečeniu
- úmyselne' neoprávnené' zmeny lekárskej správy
- požití alkoholu či omamných látok pri výkone povolania
- porušenie povinnosti týkajúcej sa zabránenia šírenia infekčnej choroby

2. Správni disciplinárni delikt

- porušenie povinnosti vsúvislosti s výkonom zamestnania

- Pr. → neoprávnené' nakladaní s genetickým materiálom i geneticky modifikovanými organizmami bez povolenia

3. Delikty členov lekárskeho komôr → zákon o ČLK

4. Správni porádkové delikty

- zodpovedný subjekt nesplnil procesnú povinnosť uloženú zákonom

- Pr. → Rušenie poriadku navzdory napomenutiu

5. Iné delikty - jednotlivé zvláštni právni predpisy (z. 372/2011 o ZS...)

Správni sankcie = nepriaznivý následok ukladaný v dôsledku porušenia právnej povinnosti

1. Správni tresty

- napomenutie
- pokuty - sankcie
- zákaz činnosti
- propadnutí veci alebo náhradná hodnota
- zverejnení rozhodnutí o prestupku

2. Ochranné opatrenia

- omezujúci
- zabráni veci alebo náhradnej hodnoty

6. Disciplinárni odpovědnost ve zdravotnictví, ČLK

= ide o odpovědnost za člena profesní komory (LEKÁŘA) za disciplinární delikt

- podľa Z. 220/1991 Sb. o ČLK → podľa tohto zákona sa zriaďuje:

ČLK = Česká lékařská komora

.... a ďalej Česká stomatologická komora, Česká lékárnická komora
to nás nezaujíma

- sídlom v Olomouci, súčasný prezident MUDr. Milan Kubek
- pôsobí ako právnická osoba
- ide o samosprávnú nepolitickú organizáciu, združujúcu všetkých lekárov na území ČR, zapísaných v zozname vedenom touto komorou
- členstvo je povinné
- má pomerne rozsiahle kompetencie a právomoci
- má právo vykonávať disciplinárne řízení nad svojimi členmi

(1) Komory

- dbajú, aby členové komor vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komor,
- zaručují odbornost svých členů a potvrzují splnění podmínek k výkonu lékařského, stomatologického a lékárnického povolání podle zvláštních předpisů,
- posuzují a hájí práva a profesní zájmy svých členů,
- chrání profesní čest svých členů,
- vedou seznam členů.

- práva a povinnosti členov ČLK

(1) Každý člen komory má právo

- volit zástupce do orgánů komory a sám být volen,
- využívat pomoci komory v oblasti dalšího vzdělávání,
- využívat právní pomoci komory ve sporech spojených s výkonem lékařského či lékárnického povolání.

(2) Každý člen komory má povinnost

- vykonávat své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony,
- dodržovat organizační, jednací, volební a disciplinární řád komory,
- řádně platit stanovené příspěvky,
- oznámit příslušným orgánům komory změny související s výkonem lékařského nebo lékárnického povolání,
- v případech stanovených komorou uzavřít odpovědnostní pojištění.

- v prípade porušenia niektorej z povinností vzniká DISCIPLINÁRNÍ ODPOVEDNOST

Čestná rada komory → vykonáva disciplinární pravomoc voči všetkým členom komory

- závažné porušenie povinností člena komory udeľá:

- pokutu od 3000 - 30 000 Kčs
- podmienene' vylúčenie z komory
- vylúčenie z komory

- Sťažnosť - môže podať ktokoľvek dotčený lekárslym úkonom

- na základe toho môže/nemusi byť zahájené disciplinárne řízení → návrh na zahájenie podáva Revizní komise okresního združení, samotná disciplinární pravomoc vykonávajú Čestná rada okresního sdružení a Čestná rada komory

- podmienkou vzniku odpovědnosti je zavinění = platí presumpce nevinny

Disciplinárni řád ČLK

- upravuje priebeh disciplinárneho riadenia a postup orgánov komory
- vymedzuje práva a povinnosti subjektov účastnících se řízení (Lekár a sťažovateľ)
- zaisťuje spravodlivé rozhodnutí o provinění alebo ochrane nevinného

1. Odbornost' a etika
2. Spôsobilosť
3. Práva a záujmy
4. Česi
5. Zoznam

7. Trestní odpovědnost ve zdravotnictví

Trestné právo

- odpovědnost za trestné činy
- patří doprava veřejného – jeden z subjektů má pravomoc autoritativně rozhodovat o druhém subjektu

Trestně-právní odpovědnost

- základním právním předpisem je → **Trestný zákoník** – Z.č. 40/2009 Sb.
- vymezuje **trestné činy** a stanoví **trestné sankce**, které lze za jejich spáchání uložit
- trestná odpovědnost pachatele a trestně-právní důsledky sni spojené lze uplatňovat i v případě **společensky škodlivých**, v kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu
- platí **presumpce nevinny** – musí být prokázáno zavinění (úmysel nebo nedbalost)

- TRESTNÝ ČIN** – je trestný, pokud jeho trestnost byla **zákonem stanovena** skôr, ako bol spáchaný t.č.
- je **protiprávní čin**, který trestný zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákone
 - za trestný čin se považuje i pokus, organizátorstvo, návod alebo pomoc k t.č.

Rozdělení podle závažnosti

(2) **Přečiny** jsou všechny **nedbalostní** trestné činy a ty **úmyslné trestné činy**, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

(3) **Zločiny** jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; **zvlášť závažnými zločiny** jsou ty **úmyslné trestné činy**, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně **deset let**.

Zavinění

- **úmysel** – ak pachateľ chcel porušiť / ohroziť záujem chránený týmto zákonom
– ak vedel, že svojím jednaním môže takéto porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a ak ho spôsobí, je s tým zrozumený
- **nedbalosť** – pachateľ vedel, že môže porušiť / ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale spoľíchal, že takéto zavinenie nespôsobí
– nevedel, že svojím jednaním môže takéto porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, aj napriek tomu, že vzhľadom k okolnostiam a svojím osobným pomerom o tom mal vedieť a mohol
- **zavinenie z okolností zvlášť pritěžujících** – ťažký následok → zavinění **z nedbalosti** alebo **úmyslné**
- **omyl skutkový** – kto mylně předpokládá skutkovou okolnost → ak pachateľ **o tom nevedel**, ale vzhľadom k okolnostiam a osobným pomerom mohol, mal vedieť alebo **o nich vedel**
- **omyl právní** – omylu by sa dalo vyvarovať, ak by sa pachateľ zoznámil správnou úpravou alebo ak by rozpoznal protiprávnosť činu bez zřejmých obtíží

Zavinění k okolnosti zvlášť přitěžující

K okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se přihlídně,

a) jde-li o těžší následek, i tehdy, zavinil-li jej pachatel z nedbalosti, vyjímaje případy, že trestní zákon vyžaduje i zde zavinění úmyslné, nebo

b) jde-li o jinou skutečnost, i tehdy, jestliže o ní pachatel nevěděl, ač o ní vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl, vyjímaje případy, kdy trestní zákon vyžaduje, aby o ní pachatel věděl.

§ 18

Omyl skutkový

(1) Kdo při spáchání činu nezná ani nepředpokládá jako možnou skutkovou okolnost, která je znakem trestného činu, nejedná úmyslně; tím není dotčena odpovědnost za trestný čin spáchaný z nedbalosti.

(2) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkové okolnosti, které by naplňovaly znaky mírnějšího úmyslného trestného činu, bude potrestán jen za tento mírnější trestný čin, nejde-li o trestný čin spáchaný z nedbalosti.

(3) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkové okolnosti, které by naplňovaly znaky přísnějšího úmyslného trestného činu, bude potrestán za pokus tohoto přísnějšího trestného činu.

(4) Kdo při spáchání činu mylně předpokládá skutkovou okolnost, která vylučuje jeho protiprávnost, nejedná úmyslně; tím není dotčena odpovědnost za trestný čin spáchaný z nedbalosti.

§ 19

Omyl právní

(1) Kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat.

(2) Omylu bylo možno se vyvarovat, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží.

- Příkladů trestných činů v zdravotnictví

- ublížení na zdraví a usmrcení z nedbalosti
- neposkytnutí pomoci
- účasti na samovraždě
- nedovolené přerušení těhotenství
- šíření nakažlivé lidské nemoci
- padělání a vystavení nepravdivé lékařské správy / posudku / nálezu
- nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány / s lidským embryem a genem

TRESTNÉ SANKCE - patří sem $\begin{cases} \rightarrow \text{tresty} \\ \rightarrow \text{ochranné opatření} \end{cases}$

- lze ukládat iba na základě trestního zákona
- s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného t.č.

- Tresty** - **polahčující okolnosti** - ak pachatel spáchal t.č. $\rightarrow$ **poprvé** a pod vplyvom okolností na nem nezdvislých $\rightarrow$ **pod tlakom závislosti** alebo podriadenosii $\rightarrow$ **pod vplyvom hrozby** alebo nátlaku
- ak spôsobil menšiu škodu alebo menší škodlivý následok $\rightarrow$ **odstránil** škodlivý následok alebo nahradil spôsobenú škodu
 - ak svoj t.č. sdm oznámil úradom
 - t.č. úprimne oľutoval, napomáhal k objasňovaniu
 - viedol pred spáchaním t.č. vážny život
- **príťažujúca okolnosť** - ak pachateľ spáchal t.č. $\rightarrow$ **s rozmyslom** alebo predchádzajúcim uvážení $\rightarrow$ **zo ziskuchtivosti, pomsty, rasovej / etnickej / náboženskej / triednej a inej nenávisii**
- **surovým** alebo **trýznivým** spôsobom
 - **voči dieťaťu**, osobe blízkej, tehotnej, nemocnému, ZŤP, osobe vyššieho veku
 - **s ďalšou osobou**, ako organizátor alebo ako člen organizovanej skupiny
- spôsobil **vyššiu škodu** alebo iný **väčší následok**

Druhy trestů

(1) Za spáchané trestné činy může soud uložit tresty

- odnětí svobody**, $\rightarrow$ soud zařadí odsouzeného do věznice
- domácí vězení**, $\rightarrow$ na 2 roky - odsouzený má povinnost zdržovat se v určenom obydlí alebo v jeho časti súdom stanovenom časovom období
- obecně prospěšné práce**, $\rightarrow$ při odsouzení za přečin $\rightarrow$ odsouzený provádí obecně prospěšné práce u poskytovatele (škol, kraj, obec, PO...)
- propadnutí majetku**, $\rightarrow$ postihuje celou část majetku alebo tu část, ktorú soud určí
- peněžitý trest**, $\rightarrow$ ak odsouzený po domyselnom t.č. získal / snažil sa získat majetkový prospech
- propadnutí věci**,
- zákaz činnosti**,
- zákaz držení a chovu zvířat**,
- zákaz pobytu**,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce**,
- ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání**,
- ztrátu vojenské hodnosti**,
- vyhoštění**.

(2) Trestem odnětí svobody se rozumí, nestanoví-li trestní zákon jinak,

- nepodmíněný trest odnětí svobody**, $\rightarrow$ **najviac na 20 let**
- podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody**, $\rightarrow$ **soud může podmíne odložit výkon trestu odňatia slobody neprevyšujúci 3 roky**
ak vzhľadom k osobe a pomerom pachateľa, s prihliadnutím k jeho dosavadnému životu a prostrediu, ktorom pracuje, a okolnostiam prípadu má za to, že aby viedol rýdny život, nebude potreba jeho výkonu
- podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem**.

(3) Zvláštním typem trestu odnětí svobody je **výjimečný trest (§ 54)**. $\rightarrow$ **odnětí slobody na 20-30 let alebo na doživotie**

Ochranné opatření

– ochranné léčení i zabezpečovací detence • zabídní věci a části majetku a ochranná výchova

pozn. Pacienti mají spíše tendenci podávat **trestní oznámení**, než přímo žalobu. Je to pro ně výhodnější, protože nemusí platit poplatkovou povinnost. **Případ prošetří policie** a státní zastupitelství a podle výsledku šetření se pak mohou rozhodnout, zda mají s žalobou šanci uspět nebo ne. **Trestní oznámení** musí vždy formulovat tak, aby nedošlo ke křivému obvinění!

Presumpce nevin je **právní domněnka** spočívající v tom, že je na **obviněného** v rámci **trestního** nebo **přestupkového řízení** nahlíženo jako na **nevinného**, pokud není **pravomocně** rozhodnuto o jeho vině. Je jedním z principů **právního státu**. Odpovědnost za dokazování viny leží na orgánech veřejné moci, obžalovaný svou nevinu dokazovat nemusí.

!!! Presumpce nevin → na obžalovaného se pozeráme ako NEVINNÉHO
kým nie je dokázaná jeho vina
→ musíme dokázať ZAVINENÍ → úmysel
nedbalosť

8. Postup lekára pri úmrtí a pohrebníctve

Upravuje zákon o zdravotných službách 372/2011 Sb. a Zákon o pohrebníctve 256/2001 Sb.

Zákon o zdravotných službách z.č. 372/2011 Sb.

ÚKONY NA TELE ZOMRELEHO - lze provádět iba:

1. Prehliadku tela zomrelého
2. Pitvu vrátane odberu biolog. materiálu pre dg. účely
3. Odber orgánov pre TRP podľa transplantáčného zákona
4. Odber tkáni a buniek k použitiu u človeka
 - pri liečbe príjemce ľudských tkáni (podľa transpl. zákona a zákona o ľudských tkanivách a bb.)
 - pre výrobu liečiv (podľa zákona o ľudských tkanivách a bb.)
5. Odber časti ľudského tela, vrátane tkáni a buniek za účelom ich použitia pre lekársku vedu, výskum alebo k újkovým účelom
6. Vyjmutí implantabilných zdravotníckych prostriedkov a aktívnych implantabilných zdrav. prostriedkov, ak je to účelne. Zakázane je vyjmutie stomatologických pevných protetických výrobkov.

Úkony na tele zomrelého sújnímkou prehliadky tela zomrelého, postupov podľa transpl. zákona a prípadov nanadenia pitvy orgánmi činnými v trestnom riadení môžu byť provedeny najskôr 2 hodiny potom, čo k smrti došlo.

POSTUP PRI ÚMRTÍ

- úmrtie osoby alebo nález tela zomrelého mimo ZZ → oznámi sa poskytovateľovi alebo lekárovi PLD a PLDD, u ktorého bola osoba registrovaná
 - ak nie je lekár známy → volať na tísňové číslo 112
- oznamovaciu povinnosť má každý, kto sa o úmrtí dozvedel alebo našiel telo zomrelého alebo jeho časť
- pri podozrení na trestný čin, samovraždu, nezndmej totožnosti, úmrtie z nezndmých príčin → kontaktovať Políciu ČR
- pri podozrení na nebezpečné infekčné onem. → kontaktovať oktesnú hygienickú stanicu
- Prehliadka tela zomrelého
 - poskytovateľom v obohu všeobecne PL a PLDD alebo lekár vykonávajúci lekársku pohotovostnú službu,
 - poskytovateľom, v jehož ZZ došlo k úmrtiu
 - poskytovateľom ZZS, ak k úmrtiu došlo pri poskytovaní prednemocničnej neodkladnej peč

Účel prehliadky je zistiť -

- smrť osoby
- pravdepodobný dátum a čas úmrtia
- pravdepodobnú príčinu smrti
- určiť, zda bude provedena pitva

(1) Lékař provádějící prohlídku těla zemřelého

- vyplní příslušné části **Listu o prohlídce zemřelého** a zajistí předání jeho jednotlivých částí subjektům stanoveným prováděcím právním předpisem,
- určí, zda bude provedena **patologicko-anatomická nebo zdravotní pitva** podle tohoto zákona,
- o úmrtí nebo nálezů těla zemřelého **informuje osobu blízkou zemřelému**, je-li mu tato osoba známa; součástí informace je sdělení o určení provedení pitvy a identifikační údaje poskytovatele, který pitvu provede,
- vyznačí v Listu o prohlídce zemřelého provedení patologicko-anatomické nebo zdravotní pitvy určené podle písmene b),
- v případech, **kdy určil provedení pitvy, zajistí převoz těla zemřelého k pitvě**,
- v případech, kdy neurčil provedení pitvy, **předá zprávu o úmrtí registrujícímu poskytovateli** v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, je-li mu znám, pokud lékař provádějící prohlídku těla zemřelého není současně tímto registrujícím poskytovatelem,
- neprodleně informuje Policii České republiky**, jde-li o
 - podezření, že úmrtí bylo způsobeno trestným činem nebo sebevraždou,
 - zemřelého neznámé totožnosti,
 - úmrtí, ke kterému došlo za nejasných okolností;
 lékař provádějící prohlídku těla zemřelého provede jen nezbytné úkony tak, aby nedošlo ke zničení nebo poškození možných důkazů nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nebo že jde o sebevraždu,
- informuje Policii České republiky**, jestliže mu není známa osoba blízká zemřelému nebo ji nebylo možné o úmrtí vyrozumět, a to za účelem vyhledání osoby blízké zemřelému a předání informace o úmrtí.

- List o prehládke
- Určí zda bude provedená pitva a zajistí prevoz
- Informuje osobu blízku
- Ak neurčí pitvu → preda správu o úmrtí registrujúcemu poskytovateľovi
- Informuje Políciu ČR

PITVY

- Patologicko-anatomická** - účelom je zistenie základnej **nemoci** a ďalších **nemoci**, **komplikácií** zistených **nemocou**, k overeniu **dg.** a **liečebného postupu**
 - u osôb zomrelých v ZZ smrťou z chorobných príčin
 - provádí ji poskytovatelé v oboru patologická anatomie
 - pr. ženy, kt. zomrely v súvislosti s pôrodom

- Zdravotní pitva** - účelom je zistenie **príčin smrti** a objasnenie ďalších, zo zdravotného hľadiska závažných **okolností a mechanizmu úmrtia**
 - u osôb zomrelých mimo ZZ alebo v ZZ náhlým, neočakávaným alebo násilným úmrtím, vrátane samovraždy
 - provádí ji poskytovatelé v oboru soudní lékařství
 - pr. úmrtie spôsobené zneužitím návykovej látky, samovražda

- Soudní pitva** - pri podozrení, že **úmrtie bolo spôsobené trestným činom**
 - provádí ji poskytovatelé v oboru soudní lékařství

- Anatomická pitva** - provádí se **kúľukovým účelom** alebo pre účely vedy a výskumu v oblasti zdravotníctva
 - iba na univerzitných vysokých školách, v ktorých sa po absolvovaní štúdiijného programu získava odborná spôsobilosť k výkonu zdravotníckeho povolania

Zákon o pohřebnictví z.č. 256/2001 Sb.

- tento zákon stanoví
 - podmínky pro zachování lidských pozůstatků a s lidskými ostatky
 - práva a povinnosti souvisejících s provozováním pohřební služby
 - prováděním balzamací a konzervací lidských pozůstatků
 - provozováním krematorií a pohřebišť
- pohřbení vykonává FO alebo PO sjednávaci pohřbení v pohřební službě, nejneskor do 96 hodin od oznámení úmrtí → obec
- s lidskými pozůstatky a ostatky musí být zaobcházáno důstojně a tak, aby nedošlo k ohrožení veřejného zdraví

9. Rozdiely občiansko-právneho a trestne-právneho řízení

Otázka č. 3 a 4

OBČIANSKO-PRAVNÍ ODPOVEDNOST

- súkromné právo
- zodpovednosť za majetkovú /nemajetkovú ujmu
 - škodu na veci
 - ujmu na zdraví
 - neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti
- občiansky zákonník je základný právny predpis
- Občiansky súdny rád je normou upravujúca řízení
- Řízení je plne v rukou účastníkov (podáva sa žaloba, lze ju vzít späť a súd musí následne řízení zastaviť)
- presumpcia viny → **prokazujeme nevinnu**, nie je nutné prokázat zavinění
- náhrada škody
 - **reparačná úloha**
 - **primeraná satisfakce**
- zodpovednosť nesie poskytovateľ (nemocnica, súkromný lekár), teda FO alebo PO

TRESTNO-PRAVNÍ ODPOVEDNOST

- verejné právo
- zodpovednosť za trestné činy
- Trestný zákoník je základný právny predpis
- Trestní řád je normou upravujúca řízení
- Riadenie je v rukách Policie a štátneho zástupcu (ohlásovateľ nemá možnosť, ako by ho oplyvnil)
- Presumpcia neviny – na obvineného sa nahliada ako na nevinného, kým nie je právomocne rozhodnuto o jeho vine
 - **prokazujeme vinu**, je nutné prokázat zavinění
- Náhrada škody → **trestné sankcie**
 1. Trest
 2. Ochranné opatrenia
- zodpovednosť nesie pouze FO → tá, ktorá spáchala trestný čin

10. Problematika znaleckého dokazování v medicíně

- základním právním předpisem je Z.č. 254/2019 Sb. = Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Znalecká činnost

- = provádění znaleckých úkonů → zpracování a podávání znaleckého posudku
→ činnost, která směřuje k podání znalec. posudku
- k výkonu sú oprávněni - znalci, znalec. kanceláře, znalecké ústavy

ZNALC

je osoba

→ odborně způsobilá

→ bezúhonná

→ má odpovídající materiálně technické zázemí a přístrojové vybavení

→ svéprávná

→ není v úpadku

→ má kontaktní adresu na území ČR

(1) Znalcem může být fyzická osoba, která

a) je odborně způsobilá k výkonu znalecké činnosti v daném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které má být zapsána,

b) je bezúhonná,

c) má odpovídající materiálně technické zázemí a přístrojové vybavení, které dává záruku řádného výkonu znalecké činnosti,

d) je plně svéprávná,

e) nebyla v posledních 3 letech před podáním žádosti o zápis potrestána pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přešůpek podle § 39 odst. 1 písm. a) až c), e) až l), pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přešůpek podle § 40 odst. 1 písm. a) až g), ani pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přešůpek podle § 41 odst. 1 písm. a) až d), nebo které v posledních 5 letech před podáním žádosti o zápis nebylo zrušeno oprávnění vykonávat znaleckou činnost podle § 14 odst. 1 písm. e),

f) není na základě pravomocného rozhodnutí soudu v úpadku,

g) má kontaktní adresu na území České republiky v případě, že nemá sídlo nebo místo trvalého pobytu nebo místo pobytu podle druhu pobytu cizince na území České republiky, a

- je menovaný ministrem spravedlivosti alebo predsedom krajského súdu
- má povinnost zložit slůb a dodržiavat mlčanlivost
- po jmenování a zložení slibu je zapsaný do seznamu znalců a tlmočníků (vedený krajskými soudy)

Práce znalce

- o přibraní znalce k případu rozhodují orgány činné v trestním řízení - Policie, šódtne zastupitelstvo, soud
- znalec je k řízení předvolán a má povinnost sa dostavit
- za práci má právo na odměnu (= znalečné) a náhradu nákladů
- u soudnej pitvy - minimálne 2 znalci
- výsledkom práce je → Znalecký posudek (ak je potreba objasniť menej zložité záležitosti, môžu orgány činné v trestnom řízení nechat vypracovať pouze odborné vyjádření odborníkom v danom oboru)

ZNALECKÝ POSUDOK

- môže byť podaný v listinnej podobe, v elektronickej alebo taktiež ústne do protokolu
- úloha je objasnenie skutkových okolností na základe odborných znalostí v príslušnom odbore
- musí byť
 - úplný, pravdivý a prieskumateľný
 - zrozumiteľný i pre laika bez zdravotníckeho vzdelania
- musí obsahovať
 - odpovede na presne stanovené otázky
 - podpis a pečať znalce
- má 3 časti
 1. Nálež - spisový materiál
 - zdravotnícka dokumentácia
 - vlastné vyšetrenie P
 - rekonstrukcie
 - ...
 2. Vlastný posudek - zodpovedané otázky vychádzajúce z nálezu
 3. Znalecká doložka - potvrdenie, že znalec je zapísaný v zozname znalcov a je oprávnený podávať posudky
- znalec je povinný znalecký posudok na žiadosť orgánov verejnej moci, pred ktorými má byť posudek použitý osobne potvrdiť, doplniť alebo jeho obsah bližšie vysvetliť
- znalec má povinnosť vyhotoviť stejnopis znaleckého posudku v listinnej podobe a uchovávať ho najmenej 10 rokov odo dňa podania znaleckého posudku

Príklad:

Súdni znalci v oblasti ošetrovateľskej péče

Ciele:

- Hodnotiť a posudzovať úroveň kvality poskytované ošetrovateľské péče
- Vyjadrovať sa k možným pochybením v oboru ošetrovateľstvá
- Obhajovať zájmy nelékařských zdravotníckych pracovníkov
- Uplatňovať etické a morálne zásady znalecké činnosti

11. Informovaný súhlas, dříve vyslovené přání

Upravované zákonom 372/2011 Sb. o ZS a Novým občanským zákoníkem z. 89/2012 Sb.

INFORMOVANÝ SÚHLAS

„Zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, nestanoví-li tento zákon jinak.“

— Zákon o zdravotních službách, § 28, odst. [3]

(1) Ke každému úkonu v rámci péče o zdraví se vyžaduje souhlas ošetřovaného, ledaže zákon stanoví, že souhlasu není třeba. Odmítne-li ošetřovaný souhlas, potvrdí to poskytovateli na jeho žádost v písemné formě.

„(2) Požádá-li o to poskytovatel nebo ošetřovaný, potvrdí mu druhá strana v písemné formě, k čemu byl souhlas udělen.“

— Nový občanský zákoník, § 2642 [2]

Ndležitosi súhlasu

Souhlas pacienta musí být [1]:

! Súhlas môže P kedykoľvek odobrať, pokud se nezačalo s výkonem a ukončení by ho ohrozilo.

- **svobodný** – pacient nesmí být pod nátlakem, ani ve stresu;
- **srozumitelný** – souhlas musí být proveden takovou formou, že je jasné, k čemu pacient dává souhlas a za jakých podmínek;
- **kvalifikovaný** – informaci podává ten, kdo je způsobilý (školený) v oboru (tzn. doktor s atestací);
- **informovaný** – pacient musí být náležitě **poučen**, tj. musí znát
 - **příčinu a původ nemoci,**
 - **účel, povahu, přínos, důsledky a rizika výkonu,**
 - **jiné možnosti** (včetně alternativ v rámci EU – často se zapomíná!),
 - **navazující léčbu,**
 - **omezení a doporučení ve způsobu života** (často se zapomíná!)

Formy souhlasu

- ① **Konkludentní** - mlčky udelený (napr. odběr krve → zasadnutím do kresla a natiahnutím ruky dáva P súhlas k odboru)
- ② **Ústní** - zaznamenaný do zdrav. dokumentácie (pacient bol poučený)
- ③ **Písomný** - zakladať sa do zdrav. dokumentácie

! V určitých situáciách daných zákonom a stanovených poskytovateľom zdrav. služieb musí byť súhlas vždy písomný:

- TRP
- umele' prenosenie tehotenstva
- asistovaná reprodukce
- odběr krve pro výrobu TRF přípravků a krv. derivátů

Peče bez souhlasu

Iba pri poskytovaní neodkladnej péče a to v prípadoch:

1. Zdravotný stav pacienta mu neumožňuje vysloviť súhlas (prihladneme k dríve vyslovenému praniu)
2. Hrozí vážne poškodenie zdravia P
3. Zákrok je neodkladný
4. Neexistuje dríve vyslovené prání

Za pacienta môže podať súhlas niekto iný → ak ho P nemôže podať sám
→ ak je tá osoba určená pacientom a ak nie je, tak v poradí → manžel / registrovaný partner, rodiči ino' osoba blízka a spôsobilá k správnym úkonom

DRÍVE VYSLOVENÉ PRÁNÍ

- vyjadrenie súhlasu či nesúhlasu s konkrétnymi situáciami, ktoré môžu nastať a v ktorých pacient nemusí byť schopný s poskytnutím ZS alebo spôsobom ich poskytnutia predem vysloviť.
 - Pr. resuscitace, dýchaní s pomocí prístroje, sondy do žalúdka, podání ATB alebo dialýza
 - platnosť musí byť pacient → 18+ zletilý
→ svedpravný
→ prání musí byť v písomnej forme s úradne overeným podpisom
→ provedeno po poučení praktickým lekárom alebo odborníkom v odbore
 - P môže učiniť dríve vyslovené prání pri prijatí do péče poskytovateľom ZS alebo kedykoľvek v priebehu hospitalizácie → zaznamená sa do zdr. dokumentácie vedenej o P
 - ak má L v dobe započatí zdrav. výkonu toto prání k dispozícii → je povinný ho rešpektovať
- ! Nemusi byť rešpektovadlo - ak od doby vyslovení došlo k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by P s poskytnutím péče vyslovil souhlas
- ! Nesmie byť rešpektovadlo - ak už sú započaté výkony a ich prerušenie by viedlo k aktívnomu spôsobeniu smrti
- ak by aktívne spôsobilo smrť alebo ohrozilo ine' osoby

Aktuálna vule P je vždy nadradená

TERAPEUTICKE PRIVILEGIUM = milosrdná lež

- riadi sa Novým občianskym zákoníkom a zákonom o ZS
- právo lekára podziť informácie o zdrav. stave (o nepriaznivej diagnóze alebo prognóze), pokiaľ by tieto informácie pacienta ohrozili
- nebezpečenstvo ohrozenia musí byť potvrdené druhým lekárom

(1) Ohrozil-li by se tím zcela zjevně a vážně zdravotní stav ošetřovaného, může mu být vysvětlení podáno v plném rozsahu dodatečně, jakmile již není třeba obávat se nebezpečí. Má se za to, že toto právo poskytovatel nemá, nepotvrdí-li mu zjevnost a vážnost nebezpečí jiná osoba poskytující péči o zdraví v daném oboru.

(2) Je-li vysvětlení odepřeno a vyžaduje-li to zájem ošetřovaného, podá se vysvětlení jiné osobě pověřené ošetřováním, ledaže jiný právní předpis stanoví něco jiného.

= ak by sa tým zcela zjavne a vážne ohrozil zdrav. stav ošetrovaného

- toto právo poskytovateľ nemá, ak mu zjavnosť a vážnosť nepotvrdí ino' osoba poskytujúca zdravotnú starostlivosť v danom odbore

Podmienky jeho využitia

- v situácii, kedy lze dôvodne predpokladať, že by zdieľanie informácie mohlo spôsobiť závažnú ujmu na zdraví (napr. samovražda...)
- pouze v nezbytnem nutnem rozsahu a po dobu nezbytně nutnou (napr. až se manželka vrátí domů z pracovní cesty, aby tak mohl negativní situaci zpracovat spolu s blízkou osobou a nebol na to sám)

Požiadavka na dvojí posouzení

- potvrdenie zjavnosti a vážnosti nebezpečí → je podmienené potvrdenie inou osobou poskytujúcou péči v danom obore

Zdravotnícka dokumentácia

- je nutné vstúpiť pravdivú zd. dokumentáciu
- nie je možné vstúpiť informáciu o nepriaznivej dg. oddelene, aby P pri využití svojho práva nahliadnúť do dokumentácie diagnózu nevidel
- ak P toto svoje právo využije → vypovedať o tom, že chce poznať svoj zdr. stav presne a pravdivo

KDY NELZE VYUŽÍT TERAPEUTICKÉHO PRIVILEGIA

V situaci kdy:

1. Podání informace je jedinou možností, jak pacientovi umožnit podstoupit včasnou léčbu, případně učinit preventivní opatření. (Např. v případě, kdy by pacientovi bylo diagnostikováno nádorové onemocnění a včasnou léčbou by mohlo dojít k jeho uzdravení.)
2. Zdravotní stav pacienta představuje riziko pro jeho okolí, tudíž je nutné pacientovi všechny informace sdělit v zájmu ochrany zdraví dalších osob. (Např. v situaci, kdy je pacientovi diagnostikována HIV infekce.)
3. Pacient výslovně požádá o sdělení přesné a pravdivé informace, aby si mohl zajistit osobní záležitosti. (Např. aby pacient v terminálním stádiu nemoci mohl sepsat závěť apod.)

(Viz § 32 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách)

12. Vedenie zdravotníckej dokumentácie

Zdravotnícka dokumentácia

- = súbor zdravotníckych a nezdravotníckych informácií získaných o konkrétnom P v súvislosti s posudzovaním jeho fyzického či duševného stavu a poskytovaní ZdP
- zahŕňa - **chorobopis** - dokumentácie v služkových zariadeniach
 - **kartu** - zložka všeobecnej dokumentácie u PL alebo inej špeciality pro dlhodobou péči
- účel - **zdravotnícky** - podklad pre rozhodovanie o ZdP
 - **kontrolní** - kontrola kvality a odbornosti péče
 - **dúkazní** - pro soudní, disciplinární a jiné řízení
 - **vedecký**
 - **výukový**
 - **štatistický**
- poskytovateľ zdravot. služieb je povinný **vešť a uchovávať zdravotní dokumentaci** a nakládať s ní v súlade s právnymi predpismi
- zdrav. dokumentácia sa uchováva **5 let** a označuje sa vyradovacím znakom „S“.

Vedenie zdravotní dokumentace

- riadi sa - z. 372/2011 Sb. - o ZS
 - Vyhl. 98/2012 Sb. o zdravotní dokumentaci → od r. 2018 platná nová vyhláška v. 137/2018 Sb.

Zdrav. dokumentace s ohledom na rozsah poskytovaných ZS, **obsahuje údaje o zdrav. stavu P a oslutočností súvisiacich s poskytovaním zdravot. služieb pacientovi**, a to:

- identifikačné údaje **poskytovateľa**
- identifikačné a kontaktné údaje **P**
- **pohlavie P**
- meno, príjmenie a podpis **ZP**, k. provedl zápis do zdravot. dokumentace
- **datum** provedení zápisu do dokumentace, datum poskytnutí neodkladnej ZdP
- informácie o **priebehu a výsledku poskytovaných ZS**
- identifikačné údaje **zákonného zástupcu pacienta**
- informácie o tom, **zda jde o P s omezenou svéprávností a že nie je spôsobilý posúdiť poskytnuté ZS**, prípadne dôsledky ich poskytnutia

V nadväznosti na získané informácie o Zdrav. stavu P ďalej obsahuje

- dg. → pracovné závery a konečnú diagnózu
- T → návrh ďalšieho liečebného postupu
- ZS → záznam o rozsahu poskytnutých ZS
- ZS → záznam o aktuálnom úvoji zdrav. stavu P
- LP → záznam o predpísaní, podaní alebo vybavení pacienta LP, potravinami
- OP → záznam o poskytnutej ošetrovateľskej peči
- OL → záznam o očkovaní
- ✓ → písomný súhlas P alebo jeho zákonného zástupcu
- X → záznam o odmietnutí poskytnutia ZS

...

- požadované je identifikačné označenie poskytovateľa
- poskytovateľ môže žiadať kontaktné údaje 3. osôb (zákonného zástupcu)

- môže byť vedena v podobe
 - listinnej
 - elektronickej
 - kombinovanej

- zásady pri vedení zdravotníckej dokumentácie vrátane jej samostatných súčastí
 - pravdivá
 - príkazná
 - čitateľná
 - priebežne doplňovaná

- každý zápis musí obsahovať dátum a podpis ZP, vrátane razítka
- zápis sa provádí bez zbytočného odkladu

- zápis do dokumentácie nemusí urobiť priamo ZP poskytujúci peči → môže to urobiť napr. zdrav. sestra, lekár ho následne skontroluje a podpíše

- pri poskytovaní akútnej lôžkovej péče - zápis sa provádí najmenej 1x denne

- každý zápis do zdrav. dokumentácie v elektronickej podobe musí byť opatrený - jednoznačným identifikátorom, dátumom provedenia zápisu a identif. údajmi ZP, ktorý zápis provedl

- každá jednotlivá časť zd. dokumentácie (žiadanka, výsledky vyšetrenia CT, MRI) → musia dostatočne identifikovať pacienta tak zdravotn. zariadením

- výsledky vyšetrenia vo forme písomných popisov, grafických, audiovizuálnych, digitálnych alebo iných záznamov týchto vyšetrení, ktoré nie sú v listinnej podobe → musia byť označené tak, že sa vie o akého P sa týkajú

- **opravy zápisu** → provádí se novým zápisem tak, aby původný zůstal čitelný
→ P nemůže žádat, aby byl zápis v zdr. dokumentaci znečištěný / odstraněn
- do P dokumentace může v přítomnosti zaměstnance pověřeného poskytovatelem nahlížet, pořizovat si výpisy nebo kópie → **Pacienti** → ten má možnost přijetí dopěče rozhodnutí, které ním určené osoby budou mít přístup do jeho zdr. dokumentace

→ **Zákonný zástupce**

→ **Opatrovník**

- bez souhlasu P může do jeho dokumentace nahlížet:

- osoby se schopností k výkonu zdr. povolání
- odborníci v souvislosti s poskytováním ZS
- osoby pověřené příslušným správním orgánem k vypracování odborného stanoviska k návrhu na přelůmaní lékařského posudku
- osoby pověřené ŠUKL
- osoby podílející se na evidenci údajů do NZIS
- P má právo vyjádřit nesouhlas, aby osoby získávající schopnost k výkonu povolání a ZP mohli nahlížet do jeho zdr. dokumentace pro potřeby výkonu

- platí tzv. **přesumpce úplnosti záznamů** - úkony, který není zaznamenán, akoby vůbec nebyl

Špatné vedení zdrav. dokumentace může být řešeno **disciplinárně** ČLK nebo jako trestný čin.

13. Forezni dokazování a poskytování informací ve zdravotnictví

SOUDNÍ LEKAŘSTVÍ

- odbor medzi medicínou a právom
- podieľa sa na preventívni péči → zisťovanie príčin náhlych a neočakávaných úmrtí
→ vypracováva zdravotnícke posudky
...
- náplň oboru - **zdravotné a súdne pítvy**
- **toxikologické vyšetrovanie** → živých (stanovenie alkoholu v krvi)
→ pítvaných
- **vyšetrovanie a identifikácia biologických stôp**
- **vyšetrovanie úlohy znalce v trestnom řízení**

FORENZNE DOKAZOVÁNÍ = znalecké

- základním právním předpisem je Z.č. 254/2019 Sb. = Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

- = zákonem stanovený postup vedúci k poznaniu skutkových okolností, pri ktorom sú využívané špeciálne znalosti a dovednosti
- základnými důkaznými prostředky jsou → odborné vyjádření
→ znalecký posudek
- na úběru mezi týmito prostředky záleží složitost posuzované otázky

ZNALEC

- = osoba, kt. disponuje špeciálnymi znalosťami v špecifickom odbore, ktoré sú významné pre objasnenie určitých skutočností dôležitých pro trestné řízení
- môže to byť FO i PO
- pri výkone svojej činnosti má svoje práva a povinnosti, pričom za svoju činnosť je zodpovedný v rámci správného a trestného práva

Předpoklady na výkon

- musí byť zapísaný do zoznamu znalcov → vedený Ministerstvom spravodlivosti
- musí byť znalcom jmenován a zložit slib → že bude dodržiavať právne predpisy
→ že znaleckú činnosť bude vykonávať nestranne podľa najlepších svedomia
→ že bude zachovávať mlčanlivosť
→ bude plne využívať svoje znalosti

Znalcem může být jmenována pouze osoba, která splňuje všechny zákonné podmínky pro jmenování, jež jsou taxativně vymezeny ustanovením § 4 odst. 1 ZnalZ:

- státní občanství České republiky případně občanství jiného státu, pokud mu bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky
- způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu
- bezúhonnost
- nebýt v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců pro porušení povinností dle ZnalZ
- mít potřebné znalosti a zkušenosti z oboru, v němž má jako znalec působit
- souhlasit se jmenováním

ZNALECKÝ POSUDOK

- úloha je objasnenie skutkových okolností na základe odborných znalostí v príslušnom odbore
- musí byť
 - úplný, pravdivý a preskúmateľný
 - zrozumiteľný i pre laika bez zdravotníckeho vzdelania
- musí obsahovať
 - odpovede na presne stanovené otázky
 - podpis a pečať znalce
- má 3 časti
 - 1. Nález - spisový materiál
 - zdravotnícka dokumentácia
 - vlastné vyšetrenie P
 - rekonštrukcie
 - ...
 - 2. Vlastný posudek - zodpovedané otázky vychádzajúce z nálezu
 - 3. Znalecká doložka - potvrdenie, že znalec je zapísaný v zozname znalcov a je oprávnený podávať posudky

V zdravotníctve

- znalec môže byť predvolaný k podaniu znaleckého posudku o príčine smrti alebo o zdravotnom stave zomrelého
- má nárok vyžiadať si zdr. dokumentáciu danej osoby
- v prípade podozrenia, že smrť bola spôsobená trest. činom → musí byť nariadená prehliadka zomrelého a následne nariadená súdni pítva

POSKYTOVANIE INFORMÁCIÍ V ZDRAVOTNÍCTVE

Riadi so z. č. 372/2011 Sb - o ZS = každé nahliadnutie alebo porizení výpisov a kópií zo zdrav. dokumentácie by malo byť zaznamenané

- do P dokumentácie môže v prítomnosti zamestnanca povereného poskytovateľom nahližet, porizovat si výpisy alebo kópie
 - Pacient → ten má možnosť pri prijatí dopeče rozhodnúť, ktoré ním určené osoby budú mať prístup do jeho zdr. dokumentácie (túto možnosť má i jeho opatrovník)
 - Zákonný zástupca → ! ZP má právo zamedziť nahliadnutiu v prípade podozrenia na týranie / zneužívanie nezletilého
 - Opatrovník

- bez súhlasu P môžu do jeho dokumentácie nahližet:

- osoby so spôsobilosťou k výkonu zdr. povolania
- odborníci v súvislosti s poskytovaním ZS
- osoby poverené príslušným správnym orgánom k vypracovaniu odborného stanoviska k návrhu na preskúmanie lekárskeho posudku
- osoby poverené ŠUKL
- osoby podieľajúce sa na evidencii údajov do NZIS
- osoby poverené zdrav. poisťovníou
- ZP k posudzovaniu zdrav. stavu pre účely sociálneho zabezpečenia
- znalci v zdravotníckych odboroch

→ P má právo vyjadriť nesúhlas, aby osoby získavajúce spôsobilosť k výkonu povolania a ZP mohli nahližet do jeho zdr. dokumentácie pre potreby výkonu

V prípade úmrtí → osoby blízke

- ktokoľvek, po identifikácii a podepsaní príslušného dokumentu
- majú právo na
 - informácie o zdrav. stave P
 - informácie o výsledku pitvy, ak bola provedená
- ak P nevyjadril zákaz zdieľania informácií o svojom zd. stave určitým osobám blízkym

14. Nakládání s odejmutými částmi těla a tělem zemřelého

Z.č. 372/2011 Sb. o ZS - upravuje nakládání s odejmutými částmi lidského těla, tělem zemřelého, postup při úmrtí a pitvu

Úkony na těle zemřelého

(1) Na těle zemřelého lze provádět pouze tyto úkony

- a) prohlídku těla zemřelého,
- b) pitvu, včetně odběru biologického materiálu pro diagnostické účely,
- c) odběr orgánů pro transplantace podle transplantčního zákona,
- d) odběr tkání a buněk určených k použití u člověka, a to
 - 1. při léčbě příjemce lidských tkání a buněk podle transplantčního zákona a podle zákona o lidských tkáních a buňkách,
 - 2. pro výrobu léčiv podle zákona o léčivech a zákona o lidských tkáních a buňkách,
- e) odběr částí lidského těla, včetně tkání a buněk za účelem jejich použití pro lékařskou vědu, výzkum nebo k výukovým účelům, a dalším účelům, stanoví-li tak jiný právní předpis,
- f) vyjmutí implantabilních zdravotnických prostředků a aktivních implantabilních zdravotnických prostředků, je-li to účelné; vyjímání stomatologických pevných protetických výrobků je zakázáno,
- g) další úkony stanovené zákonem o pohřebnictví.

(2) Úkony na těle zemřelého, s výjimkou prohlídky těla zemřelého, postupů podle transplantčního zákona a případů nařízení pitvy orgány činnými v trestním řízení podle jiného právního předpisu³⁷⁾, mohou být provedeny nejdříve za 2 hodiny poté, kdy k úmrtí došlo.

(3) Odběr biologického materiálu z těla zemřelého lze provést pouze v souvislosti s pitvou, a to i mimo zdravotnické zařízení; to neplatí při postupu podle jiných právních předpisů upravujících transplantace a upravujících postupy pro zajištění jakosti a bezpečnosti lidských orgánů, tkání a buněk.

Čiže ...

- odběr biolog. materiálu → pro dg. účely
- odběr orgánů → pro potřeby transplantací podle transplantčního zákona
- odběr tkání a buněk k použití u člověka
 - pro použití při léčbě příjemce lidských tkání a buněk → podle zákona o lidských tkáních a buňkách
 - pro výrobu léčiv podle zákona o léčivech
- odběr částí lidského těla - pro potřeby vědy a výzkumu nebo k výukovým účelům v zdravotnictví
- pro potřeby stanovené jiným právním předpisem

Nakládání s částmi lidského těla odebranými pacientovi při poskytování zdravotní péče a nakládání s tělem zemřelého a částmi odebranými z těla zemřelého

§ 80

(1) Odběr částí lidského těla, včetně orgánů, tkání nebo buněk (dále jen „část těla“), lze provádět pouze pro účely zdravotní péče nebo pro potřeby vědy, výzkumu nebo k výukovým účelům ve zdravotnictví, nebo pokud tak stanoví jiný právní předpis, a to poskytovatelem ve zdravotnickém zařízení.

(2) Při odběru částí těla a použití těla zemřelého a nakládání s nimi se podle účelu použití postupuje podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů upravujících nakládání s lidskými orgány, tkáněmi nebo buňkami.

Telo zomrelého, vrátane odobraných odobraných častí tela zomrelého je možné použiť:

- ak s tým zomrelý za svojho života vyslovil podľa tohto zákona prokázateľný súhlas
- ak v bode • bola zomrelému za jeho života podaná informácia o možnosti darovania tkáni alebo buniek protyto účely, ich odberu, uchovdmi a použití
- ak nebude zmatený účel pitvy (v prípade podozrenia na trestný čin, samovraždu)
- ak nedôjde k ohrozeniu života iného človeka

Prokázateľný súhlas s uchovdvaním a použitím časti tela zomrelého

- písomný súhlas zomrelého, vyslovený za jeho života alebo osoby blízkej s ich úradne overeným podpisom
- záznam o súhlase pacienta vysloveného v ZZ → podpisuje P a ZP
→ ak P nemôže záznam podpisať, potvrdí jeho nepochybný prejav vôle ZP a osoba blízka pacientovi, príp. svedek

Súhlas sa nevyžaduje

- použitie biolog. materiálu pre potreby výuky, vedy, výskumu v súvislosti s pitvou → ak nebudú uvedené údaje, z ktorých by bolo možné identifikovať zomrelého
- nácvik života zachraňujúceho zdravotného výkonu koniotomie alebo punkcie tenzního pneumothoraxu → nácvik lze provádzať pouze v rámci patologicko-anatomickej pitvy alebo zdravotnej pitvy a to za podmienok, že nebude zmatený účel pitvy

! Použitie časti tela alebo tela zomrelého nemôže byť pre nikoho → zdroj finanční ani inej náhrady, výhod

Plod po potratu (ak nebol udaný k pohřbení podľa zákona o pohřebnictví), plodovým vejcem bez plodu, plodovým lužkem (placentou) alebo tehotenskou sliznicou, ktoré boli vyňaté alebo vypudené z tela ženy sa môžu použiť pouze pro potreby vedy, výskumu alebo k výukovým účelom.